



# Argentina ja no plora per Menem

L'oposició argentina ha decidit unir-se per evitar un nou govern del partit justicialista i ha constituït l'Alianza por el Trabajo, la Educación y la Justicia. El partit de Menem, que no pot presentar-se a la reelecció, té, per fi, un contrincant.

**A** cabades les vacances d'hivern, Argentina ha viscut aquests dies amb un apassionat debat la vaga dels jugadors de futbol. El tema, banal, però ple de connotacions tribals, ha ocupat gran part de les preocupacions d'una població que en alguns sectors del país viu –a només tres mesos de les eleccions legislatives– un clima de protesta popular pròxim a la insurrecció. El país del miracle econòmic ja no ho és tant. La crisi ha tornat, després del relatiu èxit de les receptes del Fons Monetari Internacional i d'un període de bonança que permetia respirar els argentins i oblidar el negre període d'inflació galopant i recessió a tots els nivells.

El panorama polític del país ha fet aquesta última setmana un canvi de 360 graus amb la nova aliança opositora. Per primera vegada "l'innominable" president Carlos Menem veu perillar la victòria en les eleccions del 26 d'octubre i també la continuïtat peronista a la Casa Rosada. Menem, que esgotarà el 1999 els dos mandats que preveu com a màxim la Constitució, comença a notar que la terra se li obre sota els peus.

L'oposició ha plantejat un repte que fa unes setmanes semblava del tot impossible. El Frente del País Solidario (Frepasso) integrat per socialistes, cristianodemòcrates i peronistes dissidents, ha acabat pactant amb la Unión Cívica Radical. La nova coalició electoral antiperonista, anomenada Alianza por el Trabajo, la Educación y la Justicia, es planteja l'assalt al poder presen-

tant llistes comunes de candidats en les eleccions per renovar la meitat de la Cambra de Diputats.

Potser no es produirà una suma matemàtica de les perspectives electorals que donen els sondejos a les dues formacions ara coalitzades, però Menem ha reaccionat amb indignació, temor i sobretot crispació. Segons el president argentí, l'acord de l'oposició fa recordar el que ell ha definit com

**La nova coalició antiperonista, anomenada Alianza por el Trabajo, la Educación y la Justicia, es planteja l'assalt al poder.**

"la sinistra Unió Democràtica" que el 1946 es va unir –amb el Partit Comunista inclòs, a més dels radicals, socialistes i demòcrata-progressistes– per intentar derrotar el general Juan Domingo Perón. Aleshores no ho van aconseguir.

**La resposta.** El justicialisme, per contraatacar, ha obert un període de reflexió i ha fet un canvi estratègic en la pre-campanya electoral. Menem, en un discurs al Parque Norte de Buenos Aires dimarts passat va atacar fort el nou front

opositor, que va dir que era "més un joc d'interessos antiperonistes que no pas un projecte amb les respostes que espera la gent".

Tancar files és la consigna i, com deia la setmana passada el diari *La Nación*, "l'entesa de l'oposició, la més transcendent des que va sorgir el moviment peronista, ha mogut els mobles d'un oficialisme amb trets hegemònics, acostumat els últims anys a no sofrir grans sobresalts a les urnes".

Menem, que ha llançat el que s'anomena Pla Social, promet ara el que calgui per atreure's l'electorat. Ha afirmat rotundament que lluitarà contra la corrupció i també contra l'atur (17,4%); la lacra que enfosqueix els clars símptomes de reactivació econòmica. Per si aquestes promeses fan curt, ha anunciat també la construcció de cent mil nous habitatges socials.

Però com s'ha arribat a aquest pacte que ha fet trontollar l'actual equilibri polític argentí? Va ser l'ex-president Raul Alfonsín qui fa tres setmanes llançava la idea de la necessitat d'un pacte per treure els peronistes del poder. Curiosament, Alfonsín va ser qui el 1993 va fer possible la reelecció de Menem, amb un suport que molts analistes encara no entenen, però que s'ha mantingut fins fa poc.

Eren pocs els qui donaven possibilitats a l'acord de l'oposició. La majoria continua subestimant el fet que Alfonsín és capaç de qualsevol cosa i la seva habilitat no té límits, tot i la posició de debilitat que ara mostra en la política argentina i la crisi que travessa el partit radical.

Acordar les bases de la nova aliança no va ser fàcil. La nit del 3 d'agost s'anunciava l'acord. El portaveu d'Alfonsín, Federico Polak, havia ofert un bon sopar i els líders del radicalisme i del Frepaso estaven satisfets no només del còctel de gambes, la carn al forn amb patates i el gelat, sinó de com havien anat les coses. Tothom havia cedit però l'acord faria possible, molt probablement l'objectiu d'assolir el poder a finals d'octubre i situar-se en una excel·lent posició per col·locar un president no-peronista el 1999 a la Casa Rosada.

Els radicals sacrificaven molt en l'acord i segons molts analistes situaven el seu partit en el camí de la desaparició. La Unión Cívica Radical acceptava que en els dos districtes principals del país –la Capital i Buenos Aires– siguin els candidats de la coalició de centre-esquerra Frepaso, Carlos Alvarez i Graciela Fernández Meijide, els qui encapçalin les llistes. Aquests



Menem ha perdut molta popularitat. No obstant això, continua sent el més conegut entre els justicialistes.

## L'avís que arriba de Washington

L'Ambaixada dels Estats Units a Buenos Aires feia públic a principis d'aquest mes d'agost un document que ha irritat especialment el govern argentí. L'informe, destinat al Servei Exterior i Comercial de Washington, afirma que la manca d'independència judicial i la possibilitat de corrupció en el govern argentí preocupen les empreses nord-americanes. Segons el document, a pesar de les reformes econòmiques, el país continua tenint una imatge de corrupció que afecta especialment el sistema judicial.

Per què els Estats Units es mostren tan molestos amb Argentina? L'explicació cal buscar-la en la suspensió decretada el mes passat pel secretari de la Lluita contra el Narcotràfic, Julio César Aràoz, d'un seminari previst a Buenos Aires sobre la lluita contra el rentat de diners provinent de delictes del crim organitzat. Aquesta suspensió va ser molt mal rebuda a Washington, que mostra un especial interès a fer que l'Argentina assumeixi els compromisos de lluita contra el narcotràfic i la

corrupció abans de la visita del president Clinton, que segurament es postposarà a les eleccions d'octubre.

Si al document nord-americà hi afegim el que ha fet públic l'organització Transparència Internacional, que situa l'Argentina en l'onzè lloc entre els països més corruptes del món, podem entendre que aquest és un tema preocupant i una de les armes de la coalició opositora en la campanya electoral.

Diversos experts avaluen els costos econòmics i institucionals d'aquesta corrupció que ha arribat a nivells d'escàndol. La majoria d'institucions se'n ressenteixen en la seva imatge pública, mentre el govern continua anunciant la decisió de combatre el fenomen, sense arribar a fer-hi res.

Les iniciatives preses fins ara són insuficients. A principis d'any s'anunciava la creació d'una Oficina d'Ètica Pública, que aviat va quedar desnaturalitzada quan es decidí que no podria controlar el patrimoni dels funcionaris.

El Congrés discuteix actualment un projecte de llei d'Ètica Pública, que

s'accelerará probablement per la necessitat del govern de netejar la seva imatge de cara a la difícil batalla electoral. Aquest projecte sí que incorpora la declaració jurada patrimonial íntegra, extensiva als béns de guanys i als béns dels fills menors, que hauran de fer els funcionaris dels tres poders de l'estat des de directors de departament fins el president de la República.

El projecte d'Ètica Pública, que pot ser un precedent interessant per a molts països, preveu que qualsevol particular pugui consultar les declaracions patrimonials, i preveu també un règim d'incompatibilitats amb l'exercici de la funció pública.

De la vigilància del compliment, se'n farà càrrec una Comissió Nacional d'Ètica Pública que podrà rebre les denúncies dels ciutadans i entitats sobre les conductes de funcionaris de l'administració que violin els principis ètics. El projecte, finalment, inclou moltes reformes del Codi Penal pel que fa a sancions i la inhabilitació, que podrà ser a perpetuïtat. **V. L.**



ARXIU

**El suport d'Alfonsín a Menem ja ha acabat. L'ex-president argentí s'agrupa ara amb els opositors.**

dos polítics, als quals cal sumar Fernando de la Rúa, serien molt probablement els més ben situats per substituir Menem en la presidència d'aquí dos anys. Però no es descarta tampoc que Raúl Alfonsín, si es recupera amb aquest pacte del suport atorgat a Menem, també aparegui al final en la cursa per accedir a la Casa Rosada. De moment, els seus socis l'han obligat a abandonar la idea inicial de liderar ell mateix la coalició.

L'ex-canceller Dante Caputo va redactar el document de l'acord, que té vuit punts centrals. Els més importants es poden resumir en la necessitat d'unir-se per crear una alternativa de govern, l'aplicació d'un programa legislatiu comú que incideixi en les denúncies de corrupció, la manipulació de la justícia i l'oblit de l'educació pública, la presentació de candidatures unificades, una fórmula conjunta per a les presidencials del 1999, i la creació d'una comissió de seguiment dels acords encapçalada pel mateix Alfonsín.

Amb què compta l'oposició per derrocar el govern actual? En primer lloc, amb la unió matemàtica de les expectatives de vot i l'esperança que l'impacte de la nova coalició faci incrementar el percentatge. Els últims sondejos donen als oficialistes més d'un 40% dels

vots, mentre que el centre-esquerra assoliria el 30% i els radicals només un 20%.

L'escenari polític argentí, amb la decisió de l'oposició d'unir-se, crea un efecte difícil de calcular en el camp del peronisme. L'home designat en el camp peronista per succeir Menem en la presidència de la república argentina el 1999 és Eduardo Duhalde. Es tracta de l'actual governador de Buenos Aires, que ha rebut amb cara de pànic la decisió de crear l'Alianza. Duhalde veu com s'allunya la possibilitat d'un triomf fàcil perquè la seva dona, Hilda "Chiche" González, és la cap de llista pel districte de la capital. Si Hilda "Chiche" perd les eleccions d'octubre a Buenos Aires amb un hipotètic triomf opositor, les aspiracions presidencialistes d'Eduardo Duhalde que-

li imposa la nova coalició rival, haurà d'abandonar els seus enfrontaments interns i fer pinya si no vol anar cap a la catàstrofe l'octubre i perdre definitivament el poder en els pròxims dos anys. De sobres és conegut a l'Argentina l'enfrontament entre Menem i el candidat designat per substituir-lo, Eduardo Duhalde. Aquest, però, va assistir dimarts passat a la nit a l'acte multitudinari del Parque Norte, i ho va fer l'últim; una estratègia que sol utilitzar Menem i que li va reportar forts aplaudiments.

La inseguretat de fer-se amb la província de Buenos Aires a les eleccions de l'octubre (aquesta circumscriptió aplega el 40% del padró nacional) fa que s'hagi passat del temor al pànic. Fins i tot essent optimistes, davant la bipolarització electoral pot donar-se el cas que el Partit Justicialista (peronistes) retengui la majoria de la Cambra de Diputats, però que tregui menys vots que l'Alianza. La governabilitat quedaria en dubte com assegura el politòleg Rosendo Fraga. "En la nostra cultura política -ha dit- perd el qui treu menys vots, per més que retengui escons".

La divisió en el sector oficialista-peronista és ara tan evident que el president Menem té fins i tot dificultats perquè els diputats sancionin les lleis que proposa el govern.

Menem i Duhalde s'han hagut d'unir per força i la Casa Rosada pren iniciatives que fa només una setmana semblaven impossibles. Fins i tot Menem ha intentat arrabassar a l'oposició arguments com la necessària integració social dels sectors menys afavorits, el aturats, els joves amb una manca d'oportunitats evident, la inseguretat ciutadana, els salaris baixos, la crisi de l'educació i la corrupció.

Menem i Duhalde no paren d'entrevistar-se amb empresaris i sindicats, de fer propostes programàtiques i de guanyar temps per recuperar-se i guanyar la credibilitat perduda (el president té la més baixa de tot el seu mandat). Han de respirar fons i prendre alè per refer-se del daltabaix que ha significat l'anunci d'una oposició unida.

### **Els analistes pronostiquen una victòria de l'Alianza opositora a la capital, i també a la província de Buenos Aires.**

darien sepultades per sempre més. Hilda "Chiche", en aquests últims dies ja ha canviat el to del seu discurs i ha passat de ser una dona poc carismàtica a intentar mostrar una nova personalitat més d'acord amb la bel·ligerància que espera d'ella l'electorat justicialista.

**Els pronòstics.** Sigui com sigui, avui els analistes menys fanàtics pronostiquen no només una victòria de l'Alianza opositora a la capital federal, sinó també a la província de Buenos Aires i una bona part del país. En total, entre un 50% i un 54% dels vots; uns deu punts més de la mitjana que té el peronisme al conjunt de la república.

El peronisme, davant el repte que

**Vicenç Lozano**